

Kinderen van het maoïsme. Radicaliteit en extremisme binnen de politieke partij 'Alle Macht Aan De Arbeiders' (AMADA) gedurende de jaren zeventig.

(Cédric Van De Velde – UGent)

De historiografie van de maoïstische, marxistisch-leninistische partij 'Alle Macht Aan De Arbeiders' (AMADA) - de voorloper van de hedendaagse Partij Van De Arbeid (PVDA) – is beperkt. Bijgevolg zijn er heel wat aspecten van de partij uit de jaren zeventig onderbelicht of zelfs niet bestudeerd. Twee aspecten daarvan zijn radicaliteit en extremisme. Daarom probeer ik met mijn masterproef een antwoord te zoeken op de onderzoeksvraag: **Hoe kunnen we de radicaliteit en het geweldsgebruik binnen de maoïstische partij AMADA analyseren en verklaren?** Belangrijk daarbij is dat ik radicaliteit en extremisme, in tegenstelling tot het merendeel van de menswetenschappers, niet met elkaar verbind. Ze zijn, voor mij, van een andere analytische orde: radicaliteit betreft louter een cognitief aspect, terwijl geweld (en dus extremisme) een praktische uiting heeft. De gebruikelijke procesmetafoor om radicalisering te bestuderen, met geweldsgebruik als een soort eindpunt in dat proces, schiet dus tekort. Ik analyseer radicalisering dan ook vanuit de puzzel tot radicalisering van politicologen Mohamed Hafez en Creighton Mullins. Zij definiëren vier verschillende puzzelstukken die op elkaar inspelen en tegelijkertijd, ongeordend en in verschillende hoedanigheden een impact op het radicaliserende individu hebben. Deze zijn: *ontevredenheden*, *netwerken*, *ideologie* en *ondersteunende structuren*. Voor de invulling van die puzzelstukken wordt beroep gedaan op een corpus aan bronnenmateriaal, bestaande uit: Rijkswachtarchieven m.b.t. de partij AMADA, elf interviews met diverse ex-leden van de partij en een aanzienlijke basis aan literatuur. Met die eerste twee probeert mijn onderzoek zich te onderscheiden van haar enkele voorgangers.

In het eerste puzzelstuk werd geconcludeerd hoe de *ontevredenheden* van de – op dat moment – toekomstige 'Amadezen' vooral hun oorsprong vonden binnen de Vlaamse studentenbeweging. Daar ontwikkelde toekomstige 'Amadezen' antikapitalistische, anti-imperialistische en antiautoritaire sentimenten. Een conclusie die, gezien de ontstaansgeschiedenis van de partij, niet hoeft te verbazen. AMADA vond namelijk haar oorsprong binnen de contestatiebeweging van de jaren zestig. Het tweede puzzelstuk volgde, in de specifieke casus van AMADA, uit het eerste puzzelstuk. Het aspect *netwerken* binnen AMADA vond eveneens haar oorsprong voor een groot deel binnen de studentenprotesten van de jaren zestig. De rekrutering speelde zich naast onderwijsinstellingen af binnen links activistische milieus, fabrieken en vakbonden. Daar werd de maoïstische ideologie echter op een tweede plaats gezet. In het derde puzzelstuk beschreef ik hoe de partij uiteindelijk koos voor de *ideologie* van het maoïsme en het marxisme-leninisme. Ze instrumentaliseerde de ideologie. Het maoïsme gaf haar contentious repertoire, de verzameling aan voorhanden 'protestacties,' een ideologische onderbouwing en breidde datzelfde repertoire uit. De ideologie gaf bijkomende redenen om over te gaan tot actie. Slogan zoals 'Durf te revolteren' en 'Dien het volk' vormden daarbij een eerste aantrekkingskracht tot de ideologie. Concepten zoals proletarische revolutie of dictatuur van het proletariaat waren secundair. Al kleurden ze, eenmaal gehanteerd, alle ondernomen acties. De eenheid achter die ideologische keuze werd behaald door principes zoals de massalijn en rectificatie. De instrumentalisatie werd geïnspireerd door een enthousiasme voor China en haar Culturele Revolutie, niet door een (materiële) band met datzelfde land. In een vierde hoofdstuk werd de propaganda van AMADA, als onderdeel van het puzzelstuk *ondersteunende structuren*, geanalyseerd. Daar werd geconcludeerd hoe de verspreide vlugschriften, affiches en partijkranten slechts een geringe impact hadden op de rekrutering van nieuwe leden. Enkel wanneer de propaganda een praktische verbolgenheid aansprak, had ze enige impact op de ontvangers. Andere conclusies uit dit hoofdstuk waren hoe proletarisering voor een zekere pacificatie had gezorgd en hoe 'Amadezen' vanuit hun partij werden aangespoord (na de oorlogsdreiging verkondigd door China) om te 'infiltreren' in het Belgisch leger. Ten slotte werd gesteld dat nieuwe gerekruteerden nog niet waren geradicaliseerd alvorens ze toetraden tot de partij. Dat laatste stond in contrast met bevindingen uit vorig onderzoek naar de partij.

In een vijfde hoofdstuk werd vervolgens het geweldsgebruik of *extremisme* van de partij geanalyseerd. Een alternatieve verklaring via sektarisme, geopperd via Cathal McManus, bleek slechts een gedeeltelijke verklaringskracht te hebben. Hoewel AMADA sectaire kenmerken bezat, bevond de partij zich eerder op een 'spectrum van sektarisme.' De ergste uitwassen bleven daardoor uit. Bijgevolg werd een ideologische verklaring gezocht voor het geweld. Vijf actieframes werden vervolgens voor het geweld geïdentificeerd. Het waren: geweld vanuit het recht op actie, een strijd tegen de Rijkswacht, een strijd tegen het fascisme, zelfverdediging en, ten slotte, de kracht van het volk.